

Sygn. akt IV Ca 551/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w S. IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Curzydło

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska, Andrzej Jastrzębski (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Kamila Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2015 r. w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. Ż.

przeciwko J. J.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego
w S. z dnia 24 czerwca 2015r., sygn. akt IX C 636/14

1. oddala apelację,
2. nie obciąża powódki kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 551/15

UZASADNIENIE

A. Ż. wniosła do Sądu Rejonowego w S. o zasądzenie od J. J. na jej rzecz kwoty 40 000 zł., tytułem połowy ceny sprzedaży nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...) – stanowiącej niegdyś własność (...)stron.

J. J. wniósł o oddalenie pozwu, podnosząc, że cała kwota uzyskana ze sprzedaży mieszkania została przekazana przelewem na konto ich (...) B. J., a cena sprzedaży została w większości wydatkowana na zaspokojenie potrzeb życiowych (...)

Rozpoznający sprawę Sąd Rejonowy ustalił, że B. J. –(...) stron od marca 2009r. przebywał w D. S.w T.. Od dnia 1.03.2009r. opłata za pobyt wnoszona przez niego wynosiła 649,08zł., od 1.04. (...) 684,40zł. miesięcznie (tj. w wysokości(...) jego dochodów). (...) stron przed umieszczeniem go w (...) w T. mieszkał sam w swoim mieszkaniu w S. . Z uwagi na stan zdrowia ((...)) przez kilka miesięcy pomagała mu pielęgniarka, którą opłacał pozwany. W okresie od stycznia do listopada 2008r. J. J. wydatkował na opłacenie tej pielęgniarki w sumie 5132,80zł. (łącznie z opłatami za przekazy pocztowe). Decyzję o umieszczeniu (...)w (...) podjął sam pozwany, który mieszka w S.. Zajmował się on organizowaniem opieki medycznej nad (...) i finansował ją . B. J. cierpiał na(...), był wielokrotnie hospitalizowany.

Jak dalej ustalił sąd I instancji B. J. w dniu 17.12.2009r. udzielił swojemu (...) J. pełnomocnictwa do sprzedaży lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku nr (...) przy ulicy (...) w S., zwykłego zarządu w/w lokalem,

reprezentowania mocodawcy na zebraniach Wspólnoty Mieszkaniowej, wymeldowania z przedmiotowego lokalu, oraz każdej innej czynności potrzebnej do realizacji pełnomocnictwa . (...)stron oświadczył , że cena sprzedaży ma być wpłacona przez kupującego na jego konto. Nadto B. J. udzielił pozwanemu pełnomocnictwa do reprezentowania go przed Urzędem Skarbowym, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, bankami, Głównym Urzędem Statystycznym, sądami, organami administracji rządowej, samorządowej i innymi instytucjami we wszystkich sprawach majątkowych mocodawcy w sprawach dotyczących jego osoby, prowadzenia wszelkich spraw związanych z wyżej wymienionymi czynnościami prawnymi, składania wszelkich oświadczeń woli i wiedzy w powyższym zakresie, do odbioru korespondencji.

Pozwany J. J. w dniu 18.12.2009r. działając w imieniu i na rzecz B. J. sprzedał M. M. w/w lokal mieszkalny za cenę 80.000zł., którą to kupująca zobowiązała się zapłacić sprzedającemu B. J. przelewem na konto w terminie 3 dni roboczych.

Jak dalej ustalił sąd pozwany uiszczył opłaty za pobyt (...)w (...) oraz inne zobowiązania i podatki po sprzedaży mieszkania, jeszcze gdy żył (...) stron pozwany przekazał powódce 3000 zł. na zakup (...) i 2000 zł. na zakup (...).

B. J. zmarł w dniu (...) w S.. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli powódka oraz pozwany ((...)) w 1/2 części.

Pozwany sam zorganizował pogrzeb(...) stron i opłacił jego koszty, (...) Oddział w Z. wypłacił pozwanemu zasiłek pogrzebowy w kwocie 6632,76 zł. Na dzień(...) stan konta B. J. wynosił – 1452,27 zł.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie .

W myśl art.405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Strona powodowa w niniejszej sprawie dochodząc roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, zgodnie z art.6 kc, musi wykazać :

- uzyskanie korzyści majątkowej pozwanego (wzbogacenie),
- osiągnięcie korzyści z majątku powódki (zubożenie),
- związek między wzbogaceniem a zubożeniem,
- uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej (takie, które nie znajduje usprawiedliwienia w przepisach ustawy, ważnej czynności prawnej, prawomocnym orzeczeniu sądu, akcie administracyjnym).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało, w ocenie Sądu I instancji, spełnienia wszystkich w/w przesłanek odpowiedzialności na podstawie art.405 kc. Przede wszystkim nie udowodniono, że kwota 80 000 zł. uzyskana ze sprzedaży lokalu mieszkalnego(...) stron została zatrzymana przez J. J.. Przeciwnie dowód z dokumentu - umowy sprzedaży potwierdza prawdziwość zarzutu pozwanego, że kwota ta została w całości przekazana na konto B. J.. Wątpliwości budzi też okoliczność by połowa tej kwoty 40 000 zł. miała wejść do majątku powódki z uwagi na spadkobranie po (...).

Zaoferowane przez powódkę dowody potwierdzają, że (...) stron w 2009r. miał poważne problemy ze zdrowiem, w pewnych okresach występowały u niego zaburzenia kontaktu. Jednakże nie wykazano by taki stan występował w dniu 17.12.2009r., kiedy to udzielił on pełnomocnictwa pozwanemu. Pamiętać należy, że czynność ta odbyła się w obecności notariusza specjalnie w tym celu sprowadzonego do (...) w T., w którym przebywał(...) stron. Pełnomocnictwo udzielone pozwanemu nie ograniczało się do sprzedaży lokalu ale uprawniało go także do reprezentowania (...)w jak najszerszym zakresie min. przed bankami we wszystkich sprawach majątkowych mocodawcy.

Także z tego względu żądanie pozwu podlega oddaleniu z uwagi na brak wykazania uzyskania ewentualnej korzyści majątkowej bez podstawy prawnej. Podnoszona przez pozwanego z ostrożności procesowej okoliczność wydatkowania znacznej części kwoty uzyskanej ze sprzedaży lokalu na koszty utrzymania i leczenia (...) stron nie ma znaczenia

w niniejszej sprawie z uwagi na brak uzyskania przez pozwanego korzyści bez podstawy prawnej. Mogłaby być podnoszona w sytuacji stypizowanej w art. 409 kc ewentualnie w innej sprawie np. o zachówek.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i wskazany przepis art. 405 kc sąd oddalił powództwo, rozstrzygając o kosztach postępowania na mocy art. 102 kpc.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się pełnomocnik powódki który w złożonej apelacji zarzucił sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego art. 405 kc poprzez nieuwzględnienie okoliczności, iż działanie pozwanego doprowadziło do jego wzbogacenia bez podstawy prawnej kosztem majątku powódki jak również poprzez nie uwzględnienie okoliczności, iż uzyskana przez pozwanego cena sprzedaży mieszkania spadkodawcy choćby pomniejszona koszty obsługi transakcji sprzedaży oraz koszty utrzymania koniecznego spadkodawcy winna wejść do masy spadkowej po zmarłym - w połowie jaką spadek po zmarłym winna przypaść powódce. Zarzucił również naruszenie art. 6 kc poprzez nieuwzględnienie okoliczności, iż na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia że cała kwota uzyskana ze sprzedaży mieszkania została wydatkowana na potrzeby (...). Nadto zarzucił naruszenie przepisów procedura art. 233 kpc poprzez dowolną i błędną ocenę twierdzeń i okoliczności podanych przez pozwanego co w konsekwencji powoduje uznanie iż powódka nie wskazała że pozwany bezpodstawnie wzbogacił się oraz że nastąpiło zubożenie po stronie jej majątku.

W konsekwencji apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 40 000 złotych z należnościami ubocznymi i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym lub też o uchylenie zaskarżonego wyroku w części i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając złożoną apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Na wstępie zauważyć należy, że Sąd Rejonowy, orzekając w niniejszej sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, prawidłowo oceniając przy tym zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji wyprowadził właściwe ustalenia i wnioski, w oparciu o które prawidłowo zastosował normy prawa materialnego, zaś sposób procedowania w sprawie odpowiadał wymogom określonym w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, tym samym sąd II instancji w całej rozciągłości przyjmuje ustalenia i wnioski sądu I instancji jako własne (art. 328 § 2 kpc w związku z art. 328 i art. 328 i art. 391 § 1 zd. 1 kpc.)

Odnosząc się do wniosku apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku stwierdzić należy, że skarżące się powódce uszło uwadze, iż art. 386 kpc w § 2, § 3 i § 4 jednoznacznie precyzuje okoliczności w jakich sąd II instancji może uchylić zaskarżony wyrok. Jeśli zatem w apelacji powódka nie podnosiła; nieważności postępowania, przesłanek skutkujących odrzuceniem pozwu, czy też nierozpoznaniem istoty sprawy przez sąd I instancji lub koniecznością przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a jedynie zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię oraz procesowego w zakresie oceny zebranego materiału dowodowego, to wniosek apelacji w wyżej wskazanym zakresie nie może być przedmiotem rozważań sądu II instancji.

Odnosząc się do meritum zarzutu apelacji wskazać należy, że powódka w wywodzie apelacyjnym eksponuje okoliczność, iż kwota 80 000 zł pomniejszona o koszty sprzedaży mieszkania o raz koszty utrzymania koniecznego(...) stron winna wejść w skład masy spadkowej po zmarłym B. J.. Już li zatem apelująca powódka wskazuje, że istnieje inny środek do dokonania rozliczeń z pozwanym z tytułu środków finansowych pozostawionych przez ojca stron. Zważyć bowiem należy, że powództwo o bezpodstawnie wzbogacenie może być konstruowane w sytuacji gdy nie ma innego środka do odzyskania doznanego uszczerbku majątkowego ja i wtedy gdy inne środki połączone są w większymi trudnościami. Stanowisko to wyrażone przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 15 września 1945 r. (C I 116/45) do chwili obecnej zachowuje walor aktualności tak w orzecznictwie, jak i jest akceptowane w doktrynie (patrz: Komentarz do

kpc t I str 214, Lexis Nexis W-wa 2006r.) Pogląd ten jest akceptowany przez sąd rozpoznający niemniejszą sprawę, co legło u podstaw oddalenia apelacji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 102 kpc, uznając, że w dalszym ciągu istnieją okoliczności wskazane przez sąd I instancji w ocenie sytuacji życiowej powódki, które legły u podstaw takiego rozstrzygnięcia przy rozliczeniu kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego.